SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 46. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 10, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го БЕРЕЗНЯ 1993. Ч. 46. РІК C.

ДЕПУТАТИ ВИМАГАЮТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ СТАТУСУ ЯДЕРНОЇ ДЕРЖАВИ

Київ (УНІАР). — Тут 5-го березня відбулися українсько-російські переговори про обслуговування і безпеку ядерних установок на території України.

Керівник української делегації, народний депутат Юрій Костенко заявив, що остаточної згоди на переговорах не досягнено. Узгіднено лише деякі питання, зокрема щодо авторського гарантійного нагляду і щодо переробки ядерних компонентів. За його висловом, переговори проходили важко, тому що Росія фактично поставила питання таким чином: або українське керівництво визнає статус російських військ на території України, які контролюють цю зброю, бо вона є власністю Росії, або Україна оголошує себе ядерною державою. Оскільки це питання може вирішити Президент, а питання власности — Верховна Рада, то українська і російська делегації не могли просунутися вперед на цьому шляху.

Тим часом у постійних комісіях Верховної Ради України 5-го березня якраз обговорювалося питання ратифікації договору Старт-1. Після розгляду політично-правних аспектів експерти ствердили, що Україна є ядерною державою, оскільки зброя, розташована на її території є власністю України. Крім того, Україна має право на пропорційну частину ядерної зброї за кордонами колишнього СССР, або на відповідну компенсацію за цю частину. Заяви і декларація про державний суверенітет не є чинниками міжнародного права і тому не дають права жодній з країн світу вимагати від України ядерного роззброєння та чинити на неї тиск. Приєднання до угоди Старт-1 є правом, але не обов'язком України. Вирішено рекомендувати Верховній Раді ратифікувати договір Старт-1, але з певними застереженнями, зафіксувавши ядерний статус України. Юристи вважають, що найкращою гарантією для невтральної та позабльокової України є її власна ядерна зброя.

Характеризуючи перший день праці постійних комісій над питаннями ратифікації договору про зменшення стратегічних озброєнь, народний депутат Богдан Горинь назвав це пошуками „оптимального варіянту" і додав, що ЗСА розглядають українську проблему з боку своїх національних інтересів, Росія — з боку своїх, а Україна — з боку своїх національних інтересів. Отже це тільки початок розмови. Б. Горинь також заявив, що по закінченні слухань у постійних комісіях, питання про ратифікацію договору Старт-1 буде винесене на сесію Верховної Ради і висловив певність, що український парлямент „зробить це швидше, ніж це зробили свого часу ЗСА". „Тут не йдеться про пошук шляхів як відтягти саму ратифікацію, а йде пошук шляхів, як все таки здійснити ратифікацію, але здійснити ратифікацію з максимальним урахуванням в першу чергу інтересів України", — додав голова депутатської групи Ю. Костенко.

Професор Інституту Міжнародних Відносин Київського Університету, експерт ООН з прав людини Володимир Буткевич зазначив, що Україна ще не є державою, яка може ратифікувати угоди на зразок Старт-1, вона буде готова до цього не раніше, ніж через п'ять років.

Ю. Костенко підтвердив, що тиск на Україну в цьому питанні є як з боку „голубів", так і з боку „яструбів".

Народний депутат Дмитро Павличко звернув увагу, що про свій похід до без'ядерного статусу українські політики заявили ще тоді, коли існував СССР і Україна ще не була незалежною державою, а була колонією. „Ми стояли і стоїмо на тому, що Україна йде до без'ядерного статусу, одначе обставини, які свого часу продиктували нам цю політику, змінилися. Цієї політики будемо дотримуватися і далі, однак Україна не буде поспішати, вона буде йти повільно, оберігаючи свою безпеку. Ми повинні ратифікувати договір і за цим договором певну частину ядерної зброї буде знищено, а певна частина її залишиться і тільки на другому етапі вона буде приведена відповідно до нашого бажання, так би мовити, визначити наш статус. Отже всім панам і товаришам слід чекати, коли Україна буде виконувати те, що вона хоче, а не те, що вони хочуть".

ЗБОРИ 16-ГО ВІДДІЛУ УНС

Спрінг Валлі, Н. Й. — Річні загальні збори 16-го Відділу УНСоюзу Товариство „Просвіта", відбудуться у п'ятницю, 12-го березня, о год. 8-ій вечора в залі Українського Народного Дому, 16 Твін аве., у Спрінг Веллі, Н. Й. На порядку: звіти уступаючої Управи і Контрольної комісії, вибір Управи на 1993 рік, плян праці тощо.

У маратонському бігу перемогла українка

Лос Анджелес. — Минулої неділі, 7-го березня, на восьмих щорічних змаганнях у маратонському бігу чемпіонкою з осягом часу 2 год. 39 хв. 49 сек. стала змагунка України Любов Клочко. Американський коментатор вищезгаданих змагань на телевізійній мережі ВОР з подивом говорив про змагунок з України, а зокрема про їхню спортову поставу та завзяття.

Л. Клочко

Здобуттям першого місця втішається не тільки учасниця маратонського бігу Л. Клочко та Україна, якої вона була представницею, але також українська громада в ЗСА, зокрема щиросердечна громада Лос Анджелесу, про теплоту котрої з подивом також висловився той же коментатор.

ВІДБУВСЯ ДРУГИЙ З'ЇЗД ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ

Київ (УНІАР). — Тут в суботу, 6-го березня, понад 200 делегатів з усіх областей України, а також гості з Мадярщини, Білорусі і Казахстану, взяли участь в 2-му З'їзді Українського Союзу Промисловців і Підприємців (УСПП). На з'їзді були присутні і виступили Президент України Леонід Кравчук, заступник голови Верховної Ради Володимир Гриньов та віцепрем'єр-міністер Віктор Пинзеник.

І з вступним словом виступив президент УСПП Василь Євтухов. Він сказав, що політична нестабільність дуже впливає на економічну ситуацію. „Ми не можемо і не повинні знищити свій науковий і виробничий потенціял", — сказав він і закликав не миритися зі штучним курсом доляра до рубля і карбованця, а також із введенням світових цін між країнами СНД.

У виступах інших учасників лунали заклики провести ревізію усіх банків, зменшити бюрократичний апарат, визначити роль і завдання міністерств, створити міждержавний банк та сприяти поширенню зовнішньо-економічних зв'язків. Майже кожний доповідач критикував Уряд Л. Кучми. Віктор Пинзеник на ці закиди відповів, що поганих декретів нема, а від помилок не забезпечений ні один уряд, головне, вчасно помітити і швидко виправити їх.

З'їзд запропонував альтернативний плян виходу України з економічної кризи під назвою „Концепція програми Українського Союзу Промисловців і Підприємців з невідкладних заходів і соціяльно-економічної реформи".

Президент Л. Кравчук, привітавши учасників УСПП, висловив деякі міркування з приводу сучасного стану економіки, назвав причини, що привели до цього. Президент вважає, що керівники України явно переоцінили можливості економіки, яка структурно побудована за принципом незавершености, позбавлена цілісности, гармонійности і комплексности, що при-

(Закінчення на стор. 3)

Л. Кравчук влаштував благодійне прийняття

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 5-го березня, в Маріїнському Палаці відбулося благодійне прийняття, влаштоване Президентом України Леонідом Кравчуком з метою збірання грошей для відзначення 179-ої річниці з дня народження Тараса Шевченка.

У прийнятті взяли участь обмежене коло керівників впливових комерційних підприємств України. Зокрема, таких, як Укрінбанк, банки „Інко", „Ажіо", „Аваль", „Востокінвестбанк", „Лісбанк", а також фірми „Роксоляна", „Ілта-Київ", компанія „Рось", забезпеченеві товариства „Омета-Істер", Українська Фінансова Група, корпорація „Украгрпромбіржа", українсько-американське підприємство „С.К. Джонсон-Київ Корпорейшен", міжнародний фонд „Відродження", телекомпанія „Ютар" та представники ділових кіл.

Мінімальний благодійний внесок учасників виносив 500,000 купоно-карбованців.

Представників преси представляли Держтелерадіо, державне пресове агенство „Укрінформ" та кілька редакторів державних видань. Усім іншим представникам преси або відмовляли, або пропонували заплатити півмільйона. Як заявили у пресовій службі Президента, з президентської адміністрації запрошені лише п'ять осіб. Хоча серед організаторів імпрези була Спілка Письменників України, ще напередодні не знали про заплянувану імпрезу навіть чолові представники СПУ, як також і чолові представники багатьох комерційних структур.

Запрошені на прийняття керівні особи, які предствляли банки, фонди, корпорації і концерни, як українські, так і міжнародні, пожертвували великі суми грошей, які зараховані на спеціяльний рахунок, відкритий Спілкою Письменників України. У Білій залі Маріїнського Палацу відбулося вручення почесних звань України діячам літератури і мистецтва.

Проголошено конкурс на твори про бабунь

43-ій Відділ СУА у Філядельфії проголошує літературний конкурс „Бабуня нашого часу" на коротку повість, оповідання, нарис, спогад, поему—твір, в центрі якого стоїть бабуня сучасної доби.

Найкращим творам будуть признані нагороди, а саме за повість (від 50 до 100 сторінок машинопису) — 500 дол.; за оповідання, нарис, спогад або поему визначено три нагороди: перша — 250 дол., друга — 150 дол., третя — 100 дол.

До конкурсу допускаються тільки нові, ніде ще недруковані твори. Машинописи належить надсилати під псевдонімом, залучуючи в окремому конверті справжнє прізвище і адресу автора і підписану справжнім прізвищем заяву, що твір досі ніде не був публікований.

Термін для надсилання творів: 30-го вересня 1993 року. Адреса для надсилання творів: Ludmyla Chaikowsky, 115 Thorndike Rd., Philadelphia, PA. 19115.

До жюрі, що оцінюватиме твори і призначуватиме нагороди входять д-р Лариса Онишкевич, д-р Леонід Рудницький і Марта Тарнавська.

Фундаторами грошових нагород є д-р Микола Ценко і д-р Олексій Ценко із Філядельфії.

Є. СТАХІВ У НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — У п'ятницю, 12-го березня, о 8-ій год. вечора в залі церкви св. Івана Хрестителя при Сенфорд авеню в Нюарку, Н. Дж., Євген Стахів виступить з доповіддю на тему „Ситуація в Україні та Молдові", а також поділиться враженнями про сесію Української Світової Координаційної Ради, що відбулася в Києві 22—24-го січня ц.р. Доповідь організує місцевий Відділ Української Американської Координаційної Ради. На паркувальній площі буде поліційна охорона.

Мирні переговори щодо Боснії знову припинено

Ню Йорк. — Учасники мирних переговорів щодо Боснії, які проходили в головному бюрі ООН, вирішили припинити діялог з огляду на його безвислідність і повернутися на батьківщину для консультацій зі своїми урядами.

Боснійський президент Алія Ізетбеговіч повідомив перед від'їздом з Ню Йорку, що має намір повернутися сюди через тиждень і продовжити переговори. Подібну заяву зробив і сербський лідер Радован Караджіч. Лише один Мате Бобан, який репрезентує на переговорах боснійських хорватів, був готовий негайно прийняти плян Венса Овена.

На думку Бобана, боснійський президент „підпише угоду після повернення до ЗСА наступного тижня". Спостерігачі підкреслюють, що згода Ізетбеговіча будеа вимушеною, бо прийнявши плян Венса — Овена, який частково закріплює а сербами захоплені ними території, мусулмани зможуть сподіватися, що принаймні дальшу сербську експансію буде зупинено. Теперішня відмова Ізетбеговіча прийняти плян пояснюється, скорше за все, його розрахунком, що ЗСА втрутяться у процес переговорів і виступлять з вимогою більш справедливого переділу території Боснії. Справді, Вашінгтон відрядив на переговори спеціяльно з цією метою дипломата Реджинальда Бартолому, однак про його конкретні дії покищо не повідомлялося.

Очікується, що серби приймуть плян останніми, оскільки він закріплює за ними значно меншу територію, ніж та, котру їхні сили тепер контролюють.

Зі східних районів Боснії надходять повідомлення, що серби, захопивши нові населені пункти, відмовляються пропускати туди працівників ООН, які мали намір вивезти 2,000 поранених, а також 9,000 жінок і дітей.

Представник Світової організації охорони здоров'я ствержує, що в районі Сребрениці щодня вмирає через брак медикаментів до 30 осіб.

Тим часом представник Комісії ООН в питаннях втікачів Андерс Левінсен повідомляє, що мусулманське командування воліє, щоб жінки і діти залишалися в оточених сербами містах, оскільки їхній від'їзд позбавив би бойового духу чоловіків і вони втратять головний стимул боротьби за волю рідної землі.

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ НА КОЛЕҐІЇ паливно-енергетичного комплексу України, перший віцепрем'єр республіки Ігор Юхновський підтвердив, що Чорнобильську Атомову Електростанцію буде закрито протягом цього року, згідно з рішенням Верховної Ради України, прийнятий в 1991 році. І. Юхновський запропонував створити в 30-кілометровій зоні довкола Чорнобильської АЕС міжнародний науковий полігон.

В НЕДІЛЮ, 7-ГО БЕРЕЗНЯ, в Ісламабаді, столиці Пакістану, керівники угрупувань, що входять до складу уряду Афганістану, і лідери опозиції підписали угоду про припинення вогню і відновлення миру в країні. Згідно з умовами угоди, президент Афганістану Бургануддін Раббані залишиться на своєму пості ще декілька місяців, до проведення нових виборів, а провідник Ісламської партії Афганістану Гульбеддін Гекматіяр займе пост прем'єр-міністра.

АКТИВІСТИ ЛИТОВСЬКОГО „Саюдіса" прийняли рішення плро перетворення цього загальнонародного руху в партію „Союз відродження батьківщини". Це рішення має бути затверджене найближчим з'їздом „Саюдіса". Його керівник Вітаутас Ляндсберґіс сказав, що ця ідея визрівала вже давно, однак раніше, коли навколо „Саюдіса" об'єднувався весь литовський народ, перетворення в партію відштовхнуло б від нього багатьох людей. Тепер, коли „Саюдіс" зазнав невдачі у зв'язку з тяжкою економічною ситуацією, питання про створення на його базі партії знову набрало актуальности.

ПОЗБАВЛЕНИЙ ВЛАДИ президент Грузії Звіяд Гамсахурдія, який тепер перебуває в Чечні, заявив в інтерв'ю для московської газети „Комсомольская Правда", що сподівається невдовзі знову сісти у президентське крісло. Ґамсахурдія підкреслив, що війна між Грузією і Абхазією допоможе грузинському і абхазькому народам зрозуміти, „хто є хто", і тоді законно обраний президент повернеться, щоб відвернути дальше кровопролиття.

УРЯД БОЛГАРІЇ ПРИЙНЯВ спеціяльне рішення щодо болгарських громадян, котрі беруть участь у воєнному конфлікті в колишній Югославії. Згідно з постановою ті з них, хто вчинить або накаже іншим вчинити злочин проти законів і правил ведення війни, чи буде винний у порушеннях прав людини, по поверненню в Болгарію стануть перед судом. Як відомо, болгарські добровільці воюють у Боснії на боці сербів.

МІНІСТЕР ЕКОЛОҐІЇ Естонії Андрес Таранд заявив, що за останні декілька років в Балтійському морі затонуло до 100 військових російських кораблів зі запасами бензини, що дуже загрожує довкіллю цієї прибалтійської республіки. На думку міністра, якщо хоч з одного корабля бензина витече, вона отруїть все Балтійське море. Хоч серед затонулих кораблів нома ні одного атомового, на російській базі в Палдіскі продовжують діяти два застарілі ядерні реактори. „Якщо вони вийдуть з ладу, то цей естонський порт стане другим Чорнобилем", — заявив цими днями, перебуваючи в Лондоні, міністер закордонних справ Естонії Трівімі Велліcте.

ІНФОРМАЦІЙНЕ АҐЕНТСТВО Кіодо Цусін повідомило, що Японія має намір виділити 12 міл. дол. для створення міжнародного фонду, покликаного сприяти підвищенню рівня безпеки атомових електростанцій в країнах колишнього Совєтського Союзу і Східньої Европи. Фонд ядерної безпеки буде засновано під егідою Европейського банку реконструкції і розвитку за згодою і підтримкою семи провідних західніх держав.

СЕРБІЯ ДІСТАЛА УЛЬТИМАТУМ ВІД ЕВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Брюссель, Бельгія. — Керівництво Европейської спільноти дало провідникам боснійських сербів два тижні на те, щоб вони підписали плян відновлення миру в Боснії. Якщо серби відмовляться, Европейська спільнота виступить за повну міжнародну ізоляцію Сербії. Як відомо, у травні минулого року Рада безпеки ООН запровадила проти Югославії торговельне ембарго, однак воно постійно порушувалося. Нові заходи, за які висловився і президент Билл Клінтон, повинні цілком ізолювати Югославію від зовнішнього світу.

Міністер закордонних справ Данії Гельвеґ Петерсен від імені Европейської спільноти заявив, що ці два тижні — останній термін, після якого ЕС перейде від слів до діла. Міністер закордонних справ Франції Ролян Дюма закликав російських керівників відмовитися підтримувати Сербію і взяти приклад з країн Европейської спільноти.

Заяву ЕС оприлюднено після чергової невдачі на нюйоркських переговорах лідерів етнічних груп, що беруть участь у боснійському конфлікті. Покищо мирний плян Венса-Овена приймає тільки керівник боснійських хорватів Мате Бобан. Серб Радован Караджіч і мусулманин Алія Ізетбеговіч відкидають плян. Караджічеві він не подобається тому, що згідно з ним серби мусять повернути значні території, вже загарбані у мусулман. Щодо Ізетбеґовіча, то спостерігачі годяться в тому, що він таки прийме плян, сподіваючись на припинення найбільшого зла — сербської агресії.

Тим часом войовничість сербів ще більше посилилася після того, як вони довідалися, що східні боснійські райони позначені на мапі Венса-Овена як мусулманські. Серби відразу активізували там бойові дії і тепер з тих районів втікають десятки тисяч мусулман, залишаючи за собою спалені або пограбовані сербами хати.

У Філядельфії відбудеться Шевченківське свято

Філядельфія. — У неділю, 14-го березня, відбудеться свято в пошану Тараса Шевченка, влаштоване стараннням української громади метрополітальної Філядельфії — УАКради. Початок о год. 4-ій по полудні в авдиторії Українського Освітньо - Культурному Центрі.

В програмі беруть участь: д-р Тамара Булат, член Академії Наук України з доповіддю на тему „Шевченкова муза і Лисенко"; Лара Байрамова, чельо-солістка з Києва; Михайло Кострицький — рецитація; Олена Литвиненко піяністка з Харкова; чоловічий хор „Прометей", диригент Адріян Браттан, акомпаніямент Ірина Пелех-Зварич.

На концерт замовлені автобуси; інформації: „Вознесіння", Є Новаківська, тел. 923-3907; 24-та вул. Галина Томзяк, тел. 765-3881.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНГТОНІ ОФІЦІЙНІ чинники повідомили, що президент Билл Клінтон обрав Джозефа Стіґліца, відомого професора економіки Стенфордського університету на третього і останнього члена Дорадчої економічної ради. Деякі економісти уважають, що це буде значним додатком до цього економічного тіла. Бо на думку багатьох Дж. Стіґліц є непересічно талановитим економістом, зокрема у своїх дослідах про вплив неточних інформацій на функціонування ринків і економіки.

ВПРОДОВЖ ТРИДЦЯТИ РОКІВ неспокійного, а тільки часами успішного життя на політичному виднокрузі Вашінгтону сенатор Едвард Кеннеді, демократ з Массачусеттс, щойно тепер починає здобувати признання за свої дотеперішні намагання змін внутрішньої політики ЗСА. Найважливішим його успіхом є те, що теперішній президент Билл Клінтон переводить в життя те, за що Е. Кеннеді боровся впродовж минулих 30 років — загального пляну охорони здоров'я.

ВЖЕ ДАВНО НЕ БУЛО такої кількости вільних місць у федеральному судівництві, як сьогодні, а з правдоподібністю, що Конгрес ухвалить закон для збільшення кількости федеральних суддів, президент Билл Клінтон матиме можливість назначити своїх кандидатів. Тому, що він приобіцяв найменувати чкнайбільше суддів-жінок і також членів меншинних груп, то треба сподіватися, що в короткому часі вигляд американського судівництва буде дещо іншим, як досі.

У ВАШІНГТОНІ ПРЕЗИДЕНТ Билл Клінтон дальше продовжує свою наполегливу тактику особистого контакту з членами Палати Репрезентантів і Сенату. Його часті відвідини Капітолю та зустрічі з поодинокими членами обидвох партій на думку аналітиків є досі небаченим зі сторони Президента намаганням особисто переконувати законодавців у потребі прийняття його економічного пляну та інших домашніх програм. Чи такий підхід виявиться успішним, політичні аналітики відмовляються коментувати, кажучи, що майбутність покаже.

КАНДИДАТИ ДО КОНҐРЕСУ витратили на свої передвиборчі кампанії виїмково великі суми гроша — 678 міл. дол., що є на 52 відсотки більше, ніж два роки тому. На думку спеціялістів причиною такого зросту передвиборчих витрат є значне збільшення громадян, які зовсім не беруть участи у виборах.

ВИСТУПАЮЧИ У РАДІО минулої неділі, 7-го березня, президент Билл Клінтон, як і в попередніх своїх виступах, говорив про справи економіки в країні, але цим разом ще закинув своїм опонентам, що вони не є „далекоглядними". На думку „Ню Йорк Таймсу" закид президента не був звернений до слухачів, а радше до його опонентів серед членів Конгресу, які скептично задивляються на його економічну програму, а зокрема на 31 біл. дол. видатків на оживлення самої економіки в країні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money-order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Сербія — центр уваги ЗСА

Коли з кінцем Другої світової війни виринула на Балкані Федеративна Республіка Юґославії і її президент — диктатор Йосиф Броз-Тіто старався зберегти її існування розпорядивши у свому завіщанні черговість президентури семи складових країн цієї федерації — можна було передбачити, що цей штучний твір не втримається. Не міг втриматися, бо це була мозаїка народів, віровизнань, культур, традицій, орієнтацій і свідомости „хто ми і чиї ми діти". Банкрутство комунізму в його московському центрі і розвал Совєтського Союзу мусів потягнути за собою банкрутство комунізму і в Юґославії та мусів сприяти визвольним рухам народів, які на папері були рівними із народом сербським — насправді були підпорядковані верховодству Сербії. Символом цього верховодства був Беоґрад — столиця Сербії і столиця „федеративної" Юґославії. Це стовідсоткова паралеля з „самостійними" республіками СССР з його столицею у Москві. Міхаїл Ґорбачов дістав нагороду Нобеля за невтральність супроти усамостійнення п'яти сателітних країн. Державне усамостійнення країн СССР прийшло мирно — історичне чудо.

У Юґославії такого чуда не було. Довгий час міжнародна преса з американською у проводі писала про „громадянську війну" у Юґославії, так, як в „Українській Радянській Енциклопедії" (УРЕ) імперіялістичний похід большевизму названий вітчизняною війною. Щасливо, це вже припинилося і відомо всьому світові, що це вперта, затята, безпощадна і вийнятково брутальна війна Сербії за своє верховодство над країнами колишньої Юґославії. Хорватія і Словенія отримали політичну і тиху військову допомогу від Німеччини й Італії; їх визнав міжнародний світ. Боснія і Герцеґовина стали безупинним предметом сербської атаки. Особливо потерпіли і терплять мусулмани у східній частині Боснії. Сербські вояки переводять масове насильство над мусулманськими жінками, серби навантажують на авта людей із Східньої Боснії і вивозять до таборів інтернованих, серби перешкоджували довозові харчів висиланих під фірмою Об'єднаних Націй.

У реакції — Уряд президента Клінтона почав скидати харчі парашутами з літаків. Вони, скидувані з великої висоти не попадали у призначене місце, але все ж принесли полегшу населенню. Сербам це не подобалося і вони протестували, що ніби існує відкритий суходільний шлях, та лякали, що самі мусулмани стрілятимуть до американських літаків. Кілька днів тому представник сербської меншини в Боснії, Радослав Караджіч дозволив собі на замасковану погрозу, що мовляв, Америка може стати предметом таких терористичних атак, як це сталося у Ню Йорку супроти Світового Торговельного Центру. Коли державний секретар Воррен Кристофер різко запротестував проти таких висловів Караджіч виправдувався, що його „зле зрозуміли", ніби погано переклали на англійську мову.

Сербська державна верхівка разом із ґенералізацією черпає силу із мілітарної безсильности НАТО, включно з Америкою. Однаково секретаріят НАТО у Брюсселі, як і Пентаґону не хочуть встрявати збройно у цю війну проти Сербії: безсумнівна перемога над Сербією коштувала би багато людських жертв і Захід дорожить своїми громадянами. Отож, продовжуються наради у Женеві, невідомо, коли і чим закінчаться, а тим часом невинні люди, особливо жінки і діти терплять. Щойно згодом появиться статистика тиж жертв і знущань. Можливо, що серби будуть чванитися геройством, але гітлеризм і сталінізм, як і всі попередні жорстокі наїзди татар чи гунів славою героїв не вкрилися.

Славою не вкриється і демократичний світ. Як Ліґа Націй перед Першою світовою війною, так само Об'єднані Нації після Другої світової війни не стали інструментом миру. Насправжнім порядкуючим чинником були З'єднані Стейти, але й тут Конґрес не захотів, щоб Америка була жандармом світу. Настала пустка, в якій безкарно бушують імперіялісти.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ Білий Дім відкинув домагання Американської медичної асоціяції мати більший голос у реформі системи охорони здоров'я цілої країни. Секретар Білого Дому Ді Ді Маєрс та інші офіційні чинники заявляють, що всі зацікавлені групи від забезпеченевої індустрії та загальних покупців матимуть змогу висловити свої думки, але не матимуть права брати прямої участи у процесі вибору можливих пропозицій.

Микола Бараболяк

ПРОСТЕЖУЮЧИ ПОДІЇ У РОСІЇ

Політичні процеси проходять в Росії й Україні більш-менш паралельно. Різниця хіба в тому, що коли в Росії йде змаг за реформу системи, Урядові України приходиться протидіяти теж намаганням північного сусіда вманеврувати Україну у якусь нову федерацію з ним, цим разом під дещо більш сприємливою вивіскою „співдружности". Біда, що у тому допомагає російським імперіялістам прихований унутріщній ворог, відомий як група „239". Нам не можна рівно ж забувати, що у Верховній раді України є біля 100 росіян, від яких не можна вимагати, щоб вони були щиро віддані ідеї самостійности. Позатим реформи проходять в обох країнах подібними шляхами, врешті інакше й не може бути, бо проблеми, головно економічні — подібні.

Спостерігаючи за подіями і в Росії й Україні іззовні все виглядає як велика метушня. В Росії це проявилось у відсуненні від керівної позиції у переведенні реформ у державі Гайдара, в Україні — Ланового. Де причина? А в тому, головно, що існує непевність, хто має право настановляти курс політики держави — Парлямент чи Президент? А це конституційне питання. Чому з ним така морока? І в Росії як і Україні базою конституційних систем є далі сталінські конституції. Їх полатано. В обоїх державах додано до систем пост президента, як головний виконавчий орган, але з них досі не вимазано відомого: „вся влада совєтам". А ці совєти, що досі засідають у парляментах і Москви і Києва, це таки „совєтчики". Ми перехрещуємо їх на „партократів", бо їхня влада не від народу, а від партії, від КПСС, чи її філії, КПУ. Обидва парляменти обрані ще за діяння СССР у 1989 р.

Росія має аж дві форми парляменту. Ширшу (1,041 членів) під назвою Конгрес, і його, своєрідну постійнодіючу делеґацію, під ім'ям Верховної Ради. Коли б Єльцин був розумний, він міг би легко у серпні 1991 року, після провалу пучу, розігнати той совєтський парлямент і добути в нових виборах більшість, на яку міг би був спертися. Того не вчинив і проґавив велику нагоду. Доборовсь до того, що той совєтський Конгрес може проголосити встановлення президентури незаконним, а тоді виконна Верховна влада залишається за конституцією за Президією Верховної Ради і в відзвітній їй Раді Міністрів. У цій конституційній непевності джерело сили голови російського парляменту і конкурента до першенства влади — Хазбулятова. Ми писали про це на сторінках „Свободи" (26-го грудня м. р.). Про змаг між Єльцином і Хазбулятовим про те, хто має право рішати про вибір прем'єр-міністра і членів кабінету.

Боротьба закінчилася тоді в грудні м. р. компромісом: Єльцин погодивсь на Чорномирдіна як прем'єра, а Хазбулятов на те, що 11-го квітня ц. р. референдум вирішить остаточно характер влади в Росії: чи це президентська система, де виконна влада і її підбір належить Президентові, чи парляментарна, як теоретично було під совєтською конституцією, де „вся влада радам" (читай у Партії). Єльцин думав, що він перехитрив у цьому розумінні Хазбулятова; а домовились були, що він уперше номінує кабінет, а доперва після того підпише закон, який на майбутнє дає парляментові більший контроль над кабінетом. Таким чином він „урятував" Козирєва на пості міністра закордонних справ, за ціну згоди на Черномирдіна на місце Ґайдара як прем'єра. Пішов він на той компроміс у вірі, що до квітня недалеко, а в референдумі народ піде за ним і потвердить принцип президентської системи, і як героєві „з танку" довірить завдання перевести реформу.

Єльцин — емоційна людина; атака комуністів, яких визнав був поза законом, заскочила його. І він глянув в обличчя дійсности. А яка вона? КПСС була визнана Конституційним судом незаконною, але не її клітини. Соломонове рішення. Єльцин захопився ідеєю референдуму у вірі, що народ за ним. Але за останні два місяці від сесії Конгресу партійці розвинули шалену пропаганду за втримання статус кво, проти змін у конституції. А їх пропагандивний апарат могутній і випробуваний. Використовує невдоволення в народі з приводу економічної ситуації, тож вину скинути на Єльцина не важко. І Єльцин став чухатись в потилицю. Остаточне слово про текст запитань референдуму має мати Президія Верховної Ради. А коли цей текст буде такий, що не дістане половини голосів виборців? А коли й половина проголосує, але заявиться за старим? Тоді Єльцинові кінець. Єльцин усвідомив собі аж тепер, що не має заплічча. Його прихильники не зорганізовані. А в політичній боротьбі без того не виграєш.

То останніми тижнями Єльцин зачав відступати. Зароїлось від нових переговорів з Хазбулятовим.

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

С. Гординський

Скульптури О. Нарожняк у Ню Йорку

Як заповіла „Свобода" з 2-го березня, у приміщенні бразилійської летунської лінії ВАРІҐ відкрита виставка скульптур Оксани Нарожняк та італійського маляра Дж. Ірляндіні, обох мешканців Ріо-де-Жанейро в Бразилії. Нюйоркський мистецький журнал „АРТ-спік" у своєму березневому випуску пише про те, що Ню Йорк має щастя побачити тепер виставку двох досвідчених мистців з Бразилії, творчість яких показує високий рівень мистецтва цієї країни.

В українських мистецьких колах ім'я Оксани не було незнаним, але зналося її передусім з репродукцій у таких виданнях, як каталог її скульптури, показаної на її індивідуальній виставці в листопаді-грудні 1982 року в Музеї Мистецтва в Сао Паольо, славному своїми ретроспективними виставками світового мистецтва. В згаданому каталозі показано досконалі репродукції творів Оксани та широкі виписки з оцінок численних мистецтвознавців, які не забували зазначити її українське походження. Отже тепер наші мистецькі і громадські кола мають змогу побачити в оригіналі деякі твори видатної скульпторки. Їх небагато, всього 13 експонатів, але й ця невелика кількість дає добру змогу зорієнтуватися в калібрі творчости Оксани.

Хтось уже звертав увагу на те, що в її творчості є деяка спорідненість зі скульптурами Архипенка або англійця Генрі Мура, але з цим годі вповні погодитися. Обох тих мистців єднає велика вигадливість у творенні нових форм, але це не замикає дороги іншим мистцям шукати по-своєму подібних проблем. Архипенко, крім абстрактних фігур, у 20—30-их роках творив теж скульптури жіночих постатей зовсім реальних, без раніших абстракцій, але у всіх тих творах він шукав тільки граціозности рухів і гармонії форм, без будь-яких намагань зобразити духові стани зображених істот. Це був чистий естетизм, характерна риса його мистецтва, яка ні в чому не применшує цього майстра реальних чи абстрактних форм нової скульптури. Щождо Мура, то він часто творив поза межами всякої естетики, складав постаті скомпоновані з різних частин людського тіла і в зайво абсурдних формах. Скульптура Оксани (яка в мистецькому світі фактично відома тільки під цим іменем) йде в зовсім іншому напрямку.

Її твори, при всій своїй формальній вигадливості, не позбавлені своєї реальности при зображуванні людської істоти. Не грацийність форм є темою її скульптур, хоч законів гармонії вона ніколи не переступає. Основним у неї є бажання зобразити душу людини у змаганні з власним існуванням, з тим, що французи називають „mal de vivre" (болем життя). Для зображення таких станів душі скульпторка показує свої фігури в найбільш несподіваних формах, то конвульсійно скручених, то екстатично напружених, що завжди висловляють якєсь не то фізичне чи душевне збурення. В цьому її оригінальність, тут вона тільки здалека наче перекликається з імпресіоністом Огюстом Роденом, постаті якого також завжди носили риси внутрішньої боротьби з власною чи загальною (в тому й соціяльною) долею людини.

Таких ближчих чи дальших порівнянь можна робити чимало, і кожному критикові приємно, коли він стрічає рідкісну нагоду порівнювати чиєсь мистецтво з найвищими витворами людської творчости. Стильово досконала, експресивна винахідливістю своїх форм скульптура Оксани на тлі сучасного, вже майже позбавленого критеріїв світового мистецького хаосу, звертає увагу своїм щирим і глибоким підходом до мистецьких проблем. І ми раді, що саме мисткиня українського походження вносить у сучасне мистецтво наново відкриті вічні і непохитні елементи справжньої творчости.

Скульптура Оксани показана на тлі стилізованих, майже клясичних надморських краєвидів Ірляндії, які своїм спокоєм творять добрий контраст для експресивної скульптури Оксани. На жаль, ця виставка короткотермінова, її можна бачити лише до п'ятниці 12-го березня, в год. 10-ій — 4-ій по полудні в залі Наріґу, 630 — 5 Аве. на 2-му поверсі, кімната 230. Це — якраз напроти входу до катедри св. Патрика.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Лідія Орел,
етнограф, Київ

ДЛЯ УКРАЇНИ НАСТАНУТЬ КРАЩІ ЧАСИ

I

Протягом століть імперська машина перемелювала наші душі, імперське ярмо натерло нам глибокі пекучі рани. Більшість з нас і гадки вже не мала про самостійність України. В суспільстві панували вульгарна соціологія, демагогія, окозамилювання, біле видавали за чорне і навпаки, людей вчили красти в себе самих, зрікатись українства.

Непоправна криза „соціялістичної" системи, жертовність наших національних героїв і, зокрема шестидесятників, принесли нам волю, а з нею і можливість творити нашу Соборну Україну.

Нарікаємо, що не такий ще у нас Уряд, не такий і Парлямент. А з кого і кому було вибирати? Адже ще зовсім недавно панували денаціоналізація і деградація, грабування України. Ще десятиліттями вдовбували в голову, що комунізм настане тоді, коли ми всі заговоримо мовою „старшого" брата, що людина може і повинна мати дві рідні мови (це однак, що дві рідні матері). В таких умовах хіба що каміння могло витримати, а не люди. Слава Богу, наруга над національними почуттями, духовне наше знищення вже позаду. Будуємо державу. І не зовсім на голеному місці. Більшу частину своєї історії і на більшій території українці жили власним державним життям. Як і в минулому, й сьогодні для державотворення потрібні, насамперед, знання, висока організація і консолідація, самовіддана праця, час, терпіння і віра.

Українці не байдужі до знань. Уже за Ярослава Мудрого в Україні була відкрита перша школа; ще в часи раннього середньовіччя всі чужинці, потрапивши в Україну, відзначали високий рівень освіти її населення і, зокрема, жінок. Україна одна із перших европейських країн ще в XVI столітті мала вищу школу, і з стін Києво-Могилянської Академії лилося світло знань далеко за межі України.

В Україні сьогодні багато партій і громадсько-політичних організацій. Це з одного боку добре — пробудження і прояв ініціятиви, зацікавлення політикою, політичним життям. З іншого погано — розпорошеність сил, відсутність консолідації. Найважливіше завдання у встановленні демократизації покладено на її лідерів; їм як ніколи і нікому, треба шануватись, зміцнювати, а не підривати свій авторитет! Пригадаймо, як ми були окрилені Народним Рухом, його керівниками в перший рік і що ми переживаємо сьогодні.

Україна багата і, насамперед, землями, високою культурою традиційного хліборобства. Ще до Другої світової війни селянство в Україні складало 90 відс. і ми не купували хліба за золото, а до революції ще й ним торгували. Всі знають, що безглузда колективізація вбила в хлібороба любов до землі, а що вмерло, як його воскресити? Спасибі нашим селянам, що вони ще так багато і тяжко працюють на своїх городах, годують себе і значною мірою місто.

Багато сьогодні говорять про форми землекористування, як підвищити продуктивність сільського господарства. На нашу думку, дбаючи про це, треба враховувати, в першу чергу, природні умови різних районів України, родючість землі, кількість працездатного місцевого населення. У степових і лосостепових районах ще протягом якогось часу варто зберегти колгоспи і радгоспи, проте сміливо можна паралельно організовувати кооперативні, фермерські господарства, на бажання збільшувати приватні ділянки землі. У нас ще в сільському господарстві не запроваджується спеціялізація. За таких умов можна було б мати кращі врожаї, краще організовувати перетворення сільсько-господарських продуктів, їхній збут. У гірських і поліських районах, де більшість колгоспів і радгоспів з року в рік користується державними дотаціями, варто відродити приватний сектор, до того ж, поряд із землеробством значно розвивати тваринництво (більше буде м'яса, молока, вовни). На вигідних умовах варто сміливіше віддавати в тимчасове користування землю бажаючим іноземцям. Нехай вони на нашій землі застосовують свій кращий досвід, а ми будемо вчитися в них.

Закінчення буде.

Роман Савицький, мол.

ЗАГУБЛЕНИЙ ШЕДЕВР

(у 30-ліття смерти В. Барвінського)

II

„... І мене таке становище турбувало"; (писав В. Витвицький) „народжувалося бажання якось бодай час від часу відгороджувати нашого композитора від щоденних дрібних справ. Один раз, на весні 1938 року, це навіть кількакратно вдавалося. Я працював тоді в Українському Видавничому Інституті, що містився на початку відомої Личаківської вулиці. Зате жили ми в привітному помешканні на горішньому Личакові, на вулиці, що мала ім'я гетьмана Сагайдачного. Це була мала, але гарна і спокійна вулиця, куди навіть дзвінок личаківського трамваю не доходив. Моя дружина з дочкою перебувала якийсь час у родини в горах. Під час годин моєї праці помешкання стояло порожнє. У мене зародилася думка: а що, якби запропонувати Барвінському користуватися цим помешканням разом з непоганим, добре настроєним фортепіяном. Для праці це була ідеальна околиця, геть за містом, далеко від всякого гомону. Я запропонував йому плян такої, невинної зрештою, конспірації. У вільні від зайнять ранні години він заходив до Видавничого Інституту, брав ключ від помешкання і їхав трамваєм просто вгору на Личаків. 'Директор Барвінський' ставав неприступний для всіх земних справ і клопотів, зате композитор працював у повному затишку. Тоді він працював над інструментацією свого Фортепіянового концерту".

Кінчався 1938 р. Про цей час згадував мені раз батько. Він і розповідав про проби із Львівською оркестрою, щодо якої не був надто доброї гадки. Пригадував батько, що на першій пробі Концерту Барвінського на перерві підійшов до нього композитор Борис Кудрик (який слухав пробу) і заявив батькові несподівано, що із-за голосної оркестри фортепіяну на залі не чути. Згадуючи цю пробу, батько (який виконував сольову партію фортепіяну) пояснив мені, що може й не грав тоді голосно, зате випрацював Концерт до якнайтонших нюансів. Та тоді треба було, хоч-не-хоч, достосуватись до надто голосної оркестри, фаґотист якої дув мов у гарячу юшку. А мені виразно запам'ятались оті слова батька „випрацював Концерт до якнайтонших нюансів" чим він реалізував власне оті тонкі мистецькі ідеали композитора-лірика Барвінського.

В. Витвицький продовжує спогади: „Приємно згадати, що навіть львівська симфонічна оркестра, звичайно досить далека від усього з українською музикою зв'язаного, відзначила рік Барвінського виконанням його оркестрової 'Української рапсодії'. . Але чи не найкраще відзначив 1938 рік сам композитор, закінчивши свій новий твір — Концерт для фортепіяна й оркестри. Виконання цього твору відбулося 5-го березня 1939 року в просторій залі 'Атлянтік' на тогорічному шевченківському концерті. Не тільки соліст Роман Савицький і диригент Микола Колесса, але навіть оркестранти, байдужі звичайно до того роду принагідних імпрез, уклали багато запалу в виконання Концерту. Сам твір одночастинний, написаний в сонатній формі. Нова річ українського композитора, та ще такого мало в нас культивованого, а ще менше виконуваного жанру, як концерт з оркестрою, — зустріла з боку авдиторії захоплене сприймання".

Шевченківський концерт, на якому виконувались, крім Концерту, твори М. Лисенка та Ст. Людкевича, рецензував у „Ділі" (8-го березня 1939) Зіновій Лисько: „...Фортепіяновий Концерт В. Барвінського. Вже той один факт, що завдяки Барвінському можемо до нашої музичної літератури додати ще один фортепіяновий концерт, — повинен наповнити гордощами кожного українця, який дорожить своєю культурою. В минулому ювілейному році Барвінського писалось про нього досить, були і спроби характеристики його творчости, так що сьогодні нового додати можна небагато. Барвінський і далі лишився ліриком, глибоким, вдумливим, широким мелодистом і майстром краси звуку. Його кожна фраза і кожен акорд на фортепіяні і в оркестрі — це культура звуку, з пієтизмом опрацьованого завжди до деталів. Оркестра Барвінського уявляє собою тіло звучне, компактне, але м'яке і чутливе, в якому рідко виступають драматичні, або героїчні звуки бляшаної групи. З формального боку цей концерт — твір одночастинний у формі сонати.

„Відограв концерт піяніст Роман Савицький з таким зрозумінням, розмахом і досконалим технічним опрацюванням, що кращого виконанняя автор собі, мабуть, не може бажати. Коли ж додати, що в цьому концерті і оркестра під проводом М. Колесси мала свою найкраще виконану точку, то стане зрозуміле чому публіка найбільше вітала цей твір і його виконання".

Другу рецензію на шевченківський концерт писав В. Витвицький. Передаємо голос знову ж йому („Новий час", 10-го березня 1939 р.): „Виконання Фортепіянового Концерту ф-моль Василя Барвінського запишеться до історії нашого музичного життя, як перше в Галичині виконання концерту — твору українського композитора. Концерт Барвінського, написаний в одній частині, все таки, завдяки темповому зрічникуванню поодиноких тем, складається з кількох контрастових уступів. Питомий для концертового стилю елемент суперничання між сольовим інструментом-фортепіяном і оркестрою, погоджує композитор із питомим для себе самого стремлінням до узгіднювання противенств, до гармонійности. У великому ступні зацікавлює нас те, що Барвінський, композитор фортепіянової музики, кладе у своєму Концерті такий великий натиск саме на оркестру і робить з неї чинник наскрізь рівнорядний із сольовим інструментом. Навіть у формальній побудові бачимо це в тому, що майже цілу середню частину Концерту, себто, т. зв. перетворення, провадить оркестра. Мелодика Концерту, це витвір шляхетної інвенції, прегарно широкими лініями начеркнута друга, лірична тема (в тонації А-дур!) і з неї виведена третя, кінцева.

„Солістом — виконавцем Концерту Барвінського був піяніст Роман Савицький, один із чолових репрезентантів нашого відтворчого мистецтва, що у своїй грі злучив блискучу концертову техніку з повним правдивого виразу відтворенням, добуттям глибшого змісту твору.

Закінчення буде.

Простежуючи...

(Закінчення зі стор. 2)

Єльцин тепер пропонує: наразі відкладімо референдум про вирішення якою бути нашій конституції і де перевага влади — у парляменті чи президенті. Залишімо питання нерозв'язаним до нових нормальних виборів до ВРади у 1994 р., а Президента у 1995 р. А тим часом співпрацюймо, щоб перевести економічні реформи і витягнути країну з нужди. Замість виборів він пропонує скликати Національну конвенцію для дискусії над новою конституцією і її схваленням, хоч далі погрожує референдумом, але тон його слабне. Бачить, що його позиції слабкі.

Все вище сказане свідчить, що партократи і шовіністи-імперіялісти поростають у Росії у пір'я. Що компроміс націоналістів з партократами міцніє, доказ в цьому, що минулого місяця обрано на пост президента Ради Національностей Російської федерації Сергея Бабуріна, відомого консерватиста.

Ось таке вариться в Росії. Ми іноді нарікаємо на Єльцина, на вислідн Кравчукових переговорів із ним, а не здаємо собі справи з цього, що московська кліка уважає Єльцина за тимчасового узурпатора влади, що конституційні принципи, на яких його влада спирається, не мають сили, і можуть в кожний час бути перекреслені Конгресом депутатів. Тож і договори (в цьому і з Україною) не треба брати дуже серйозно. Це бачимо на практиці.

Для України все, що твориться у Москві на тлі конституційної непевности, має велике значення, бо внутрішні вороги України збираються їхати на цьому самому конику. Конфлікт між Кравчуком і більшістю Верховної Ради покищо не такий виразний, як у Москві, але перекинення повноважень видавати розпорядження в справі реформ з Президента на Кабінет міністрів, може мати свою вимову. В цілому конституційна неясність — яка теперішня конституційна система України, вона президентська чи парляментарна, не відійшли від тієї в Росії, що і нормальне, бо сперте на тому ж недоторканому „вся влада...". Непокоїти може збільшена рухливість партократів на місцях, коли слабкість Уряду Кравчука має це підґрунтя, що і кволість Єльцина: недостача сильної партії-групи, в якій виконавча влада мала б опору.

Виглядало, що Кравчук найде таку базу для влади в Рухові, на що він виразно натякав, але, на жаль, найшлись політичні романтики, які це йому з-під ніг висунули. Єдина рада на лихо це, як у Російській федерації, встановлення твердих, корисних для нинішньої України, конституційних принципів побудови влади. Започатковано працю над проєктом конституції; та зліплено щось дуже незугарне, сперте на дуже сумнівних основах і все притихло. А де корені лиха? Таки у цьому „уся влада радам", що глибоко укорінене в Україні, а партія, яка виконувала через ці „Ради" всю владу, хоч в своїх основах дещо захитана, консолідує сили і готується сповняти далі цю ролю. На це вказує виразно оживлення КПСС в Росії і видимі докази її досягнень у змагу з Єльцином. Єльцина, мабуть, не відсунуть зовсім від влади, бо це насторожило б надто Захід, а з його прихильністю до Росії кожний режим у Москві мусить ще нині рахуватись, але він, цей сибірський ведмідь, мабуть танцюватиме під такт давньої музики... Це нам треба тямити! Бо Комуністична партія України теж розганяється...

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

водить до залежности України від економіки інших держав. З запізненням оцінили залежність грошової системи України й інших держав від емісії грошей. Некваліфіковано випрацювали систему розрахунків на всіх рівнях, що загострило дестабілізацію. Аналітичні служби не могли виробити програму економічного розвитку, яка відповідала б конкретним історичним умовам. Помилкою було і те, що головні пріоритети віддано лібералізації економіки. Недооцінено ролю держави і керівних структур. На думку Президента, доки не буде вироблена чітка система державного регулювання економіки в умовах ринку і встановлені всі державно-керівні структури, не буде нічого, хоч Уряд і працює „як пожежна бригада". Саме через це керівники Україні і втратили підтримку в народі, заявив Л. Кравчук.

Президент запропонував головні принципи діяльности для виходу з кризи: органічне поєднання радикальних економічних реформ з еволюційною трансформацією держави, особливо в основних галузях, військово-промисловому комплексі; зміцнення на принципових засадах економічних зв'язків у межах СНД; домагання, щоб ринок країн СНД працював для економіки держави; налагодження фінансових і кредитних взаємовідносин між країнами СНД; вирішення митних проблем, оскільки нині на Україну здійснюється тиск головно у політичних питаннях, а не в економічних.

По закінченні з'їзду відбулася пресова конференція, на якій було порушене питання про розкол в УСПП, однак В. Євтухов заперечив це. На запитання чи торгуватиме Україна зброєю, він відповів, що відмовлятися від цього невигідно, оскільки Україна має якісну технологію виробництва зброї. У зв'язку з проведенням перереєстрації всіх партій і організацій України, кореспонденти запитали, чому УСПП не перереєструвалася. Євтухов відповів, що їхня організація зареєструється після внесення змін до статуту. Щодо вільної торгівлі, керівник УСПП відповів, що цілком вільної торгівлі немає, бо всі держави її контролюють за допомогою податків, стимуляції вивозу одного і забороною вивозу чи ввозу іншого. УСПП виступає за вільну торгівлю, але ввозити потрібно лише те, що на місці справді не може вироблятися. Бо якщо, скажімо, ввозити комп'ютери, то це означає, що ми позбавляємо змоги свої підприємства випускати і продавати їх. Торгівля повинна приносити користь Україні.

ПАДІННЯ ВІДСОТКОВИХ стіп значно збільшило гаманці мільйонів американських громадян і корпорацій. У більшості випадків ці новонайдені гроші ідуть на сплату довгів і інших зобов'язань, що вказує на куди більшу уважливість у господарюванні своїми фондами. На думку аналітиків, це вийняткове явище низьких відсоткових норм є все ще дуже новим для багатьох, але вже починає діяти хоча б у значному зрості аплікацій на мортгеджові позички.

У ВАРШАВІ ОПРИЛЮДНЕНО заяву польського уряду про те, що Польща потребуватиме понад 1 біл. дол., щоб невтралізувати шкоду, заподіяну польському довкіллі совєтськими воєнними базами.

ПОПРАВКА

В некролозі про о. крилошанина Володимира Грабця, надрукованому в ч. 246 з 29-го грудня, адвоката в Обертині д-ра Іллю Киб'юка помилково назвав я д-ром Іллею Кибалюком. На прохання рідні покійного д-ра Киб'юка з Києва і ЗСА оцим виправляю мою помилку. С. Кікта.

Українська Вільна Академія Наук у ЗСА

повідомляє громадянство про відхід з земного шляху свого дійсного члена

Григорія Дмитровича Гагарина

(1902-1993)

науковця-селекціонера, автора багатьох дослідницьких праць з галузі методики та техніки селекції зернобобових культур.

Дочці ОЛЬЗІ САВЧЕНКО, яка останні роки життя батька забезпечила родинним теплом і опікою, синові ОЛЕГОВІ та дочці ТАМАРІ з родинами висловлює щире співчуття

УПРАВА УВАН

Збори кредитівки „Основа" в Пармі

28-мі Річні загальні збори кредитової кооперативи „Основа" в Пармі, Огайо, відбулися 28-го лютого в залі парафії св. Володимира з участю 40 членів. Їх відкрив заступник голови Тарас Загаєвич, а нарадами із стандартним порядком кооперативних зборів проводив голова Контрольної комісії Іван Норка. Молитву при відкритті і подячну на закінчення проказав о. митрофорний протопресвітер Степан Ганкевич, огайський декан УПЦ у ЗСА.

Ця кредитівка була зареєстрована на стейтовому статуті в Колумбусі 29-го березня 1964 року, і 28-ий рік діяльности закінчила із 391 членом і балянсовою сумою 2,195,558 дол. Минулий рік, як і попередній, був успішний і закінчився надвишкою 31,944 дол., яка збільшили резервовий фонд до суми 246,452 дол., тобто 11.2% оборотових фондів. Ті фонди в минулому році збільшилися на 10%.

Повищі цифри вказують, що мимо господарської стагнації в державі для „Основи" минулий рік був добрий, тим більше коли зважимо дуже неприхильну політику федерального і стейтового урядів супроти кредитової кооперації. Після афер і „банкрутств" великих банків, кооперативні кредитівки зроблено „офірним козлом" і дозволено їм уділяти позички на нерухомості лиш до висоти 25% уділового капіталу. Та несправедива заборона стримала розвій на багато років, а то й загрозила існуванню кредитівок, бо вони мали ульокованих 75% членських уділів у позички членам на закуп нерухомостей.

Тому за ввесь рік Управа могла визичити лиш 94,300 дол. на особисті потреби і закуп нових авт 18 членам, а 52% фондів мусіла ульокувати на низькодоходових контах у банках. Але завдяки низьким платням за працю (42% на персональні витрати з усіх 41,290 дол. коштів ведення) та ретельним сплатам довжниками їхніх позик, кредитівка змогла виплачувати членам квартально дивіденду на один відсоток вищу, ніж платили банки, та уділяти позик на один відсоток менше від банкових ставок.

Щоб достосувати статут до сучасних вимог, збори увели в ньому важливу зміну про піднесення ціни одного уділу з 5 на 10 дол. та про підвищення границі уділового капіталу з двох на чотири мільйони дол.

Після доповняючих виборів у новій каденції в органах „Основи" працюють в Управі: Іван Норка — голова, Тарас Загаєвич — його заступник, Федір Кошкалда — управитель і касир, Ніна Ярема — його заступниця, Василь Пономаренко і Михайло Полічук — секретарі, Анатолій Рожнятовський — діловод позик; у Кредитовій комісії: Олег Палащенко, Михайло Філяк і Микола Петрівський; у Контрольній комісії: Михайло Добронос, Іван Михайлюк і Михайло Лаврів.

Бюро кредитівки „Основа" в Пармі міститься біля собору св. Володимира при Стейтовій дорозі ч. 5939, відкрите у вівтірки, п'ятниці і суботи.

Після зборів кредитівки зразу відбуто Річні збори її спонсора, Українського Культурно-Громадського Осередку, які провадив І. Норка. Із звітів скарбника Михайло Полічука і Степана Кікти від Контрольної комісії члени довідалися, що за минулий рік майно УКГО зросло на 871.61 дол. до суми 21,360.12 дол.

До Управи на 1993 рік вибрано Михайла Полічука на голову, Василя Пономаренка на секретаря і Івана Самоху на касира. В Контрольній комісії є М. Добронос, І. Михайлюк і М. Лаврів.

На кінець Управа розльосувала п'ять нагород та погостила учасників перекускою.

Степан Кікта

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов у вічність дня 1-го листопада 1992 року

наш найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ, ШВАҐЕР, СТРИЙКО І СВАТ

бл. п. д-р вет.

Пилип Телішевський

Висловлюємо нашу найщирішу подяку родині, приятелям та знайомим, які прибули на похоронні відправи й віддали останню пошану і прислугу покійному.

Щире спасибі всім тим, які висловили співчуття особисто, письмово і телефонічно. Дякуємо від серця за всі молитви, Служби Божі, чудові квіти та щедрі пожертви на „Церкву в Україні" та інше.

Найперше особливу подяку складаємо Владиці Робертові Москалеві за відправлення Парастасу в похоронному заведенні.

Сердечно дякуємо о. митратові Михайлові Ревтюкові, парохові катедри св. Йосафата за всі відправи, за Служби Божу і гарну проповідь. Також щиро дякуємо о. Стефанові Гнитці, гостеві з України за участь в усіх відправах. Висловлюємо сердечну подяку о. Андрієві Гановському за участь у відправах та за довгу духовну опіку і відвідини хворого в хаті і шпиталі.

Щиросердечна подяка від нас родині і сватам, які приїхали на похорон з далека, з Канади і Америки, не жаліючи часу ні труду.

Дякуємо Всечеснішим отцям, приятелям і цілій великій родині за участь в тризні. Спеціяльна подяка нашому сватові з Баффало Любомирові Головатому за теплі і щирі слова під час тризни.

Ще хочемо подякувати нашому шваґрові д-рові Василеві Малиновському за постійні відвідини хворого під час його недуги. Хоч хворий довгий час не міг вже говорити, але все бачив, чув і розумів, шваґер Василь сидів коло нього, говорив до нього, інформував його про події в громаді, Україні і світі і ще все потішав нас в нашому горю. Також дякуємо йому за теплі прощальні слова в похоронному заведенні.

Дякуємо щиро всім хористам та маестрові Є. Садовському за гарний спів в часі Парастасу в похоронному заведенні.

Дякуємо похоронному заведенню Колодій-Лазута за взірцеве переведення похорону.

В ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОГО ЗЛОЖИЛИ:

СЛУЖБИ БОЖІ:

В. Баслядинська, С. Городиська, д-р М. і М. Грушкевич, М. і І. Ґанур, д-р Б. і Х. Дубас, д-р А. і Д. Жґута, М. Козак, В. і І. Кріса, Т. Миронович, д-р Р. і О. Палажій, В. Полянський, М. Почтар, С. Рабкевич, В. Собчак, В. і Т. Шийка, В. і Д. Федорів, Батьківський Кружок при школі св. Йосафата, Parma Auxiliary Service

КВІТИ:

Р. і А. Миронович, д-р М. і М. Лясюк, М. і Р. Головаті, внуки, д-р Р. і О. Оришкевич, Л. і С. Головаті, родина М. О. А. Телішевських з Канади, родина Малиновських, Полянських і Раковських, Д. і К. Райца, д-р В. і Л. Масний, д-р Є. і Л. Гафткович, В. і У. Бубня, Об'єднання Ветеринарних Лікарів, Союз Українок 8-ий Відд., St. Anthony Faculty and Staff, Partners - Principals Peat Mararick, Parma Hospice

ЦЕРКВА В УКРАЇНІ:

по 100 дол. — С. Телішевська, д-р О. і Л. Оришкевич, д-р Ю. і М. Оришкевич, д-р Я. і Х. Оришкевич, Ю. і А. Полянські;
по 50 дол. — д-р С. і Н. Винярські, Р. і М. Грабець, д-р О. і А. Клос, М. і В. Лялюк, д-р В. Малиновський, д-р Б. і О. Ткачук, д-р В. і С. Ястремські;
40 дол. — Л. і С. Головаті;
30 дол. — Д. Винярський;
по 25 дол. — д-р В. і П. Базарко, А. і М. Галяревич, М. Голіян, С. Головатий, М. і В. Кавка, В. і П. Крутиголова, д-р Д. Павлишин, д-р П. Пшик, В. і О. Хміляк;
по 20 дол. — А. і Н. Андерст, П. і О. Бестак Р. і А. Глинські, П. і З. Дац, Г. і А. Завадівські, Я. Завадівський, В. і В. Ліщинецькі, О. і Я. Калушка, Я. і Я. Кришталович, З. і Д. Кріспаті, д-р Ю. і Д. Кульчицькі, д-р І. і І. Махлай, Т. Миронович, д-р М. і Л. Мичковські, В. Полянська, І. і О. Руденські, Є. і С. Садовські, д-р Д. Фаріон, С. Цегельська, Н. Н.;
15 дол. — В. І;
по 10 дол. — І. і Н. Бачинські, С. Волчук, С. і Ґ. Гіщинські, В. і П. Лобур, Я. і А. Кравчук, Є. і В. Палка, З. Панчишин, Я. і М. Сидір, Р. і І. Стахур, І. Фур, М. Юрків.

ПЛАСТОВА ОСЕЛЯ „ПИСАНИЙ КАМІНЬ":
25 дол. — Буриверхи.

КАТЕДРА СВ. ЙОСАФАТА:
200 дол. — С. Телішевська;
по 100 дол. — Р. і А. Миронович, д-р М. і М. Лялюк, М. і Р. Головаті.

Хай Господь нагородить всіх вас здоров'ям і своїми щедрими ласками.

В глибокому смутку:

дружина — СУЗАННА
з ДОНЯМИ, ЗЯТЯМИ І ВНУКАМИ

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 8-го березня 1993 р. відійшов у вічність

наш найдорожчий

БАТЬКО, ДІДО І ВІТЧИМ

бл. п.

Михайло Чаплинський

ПАНАХИДА в середу, 10-го березня 1993 р. о год. 7 30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в четвер, 11-го березня 1993 р. о год. 9 30 ранку в церкві св. Юра, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у смутку:

син — БОГДАН
дочка — МАРТА
пасербиця — ІРИНА ЖОВТА
пасерб — ЗЕНКО МАТИҐЕН
шестеро внуків і п'ятеро правнуків

У глибокому смутку повідомляємо, що в неділю, 7-го березня 1993 року, заосмотрена Святими Тайнами, відійшла у вічність на 83-му році життя, по тяжкій і довгій недузі,

наша найдорожча

МАМА Й БАБУНЯ

бл. п.

ОЛЬГА РАЧОК

ПАРАСТАС І ПАНАХИДА відбулися у вівторок, 9-го березня о год. 7 30 веч. в похоронному заведенні Par-Troy в Parsippany, N.J.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в середу, 10-го березня, о год. 10-ій ранку в православній церкві св. Вознесіння в Maplewood, N.J., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишила у глибокому сутку:

доньку — АЇДУ ФЕДОРЕНКО з мужем ЄВГЕНОМ і внуками ОКСАНОЮ, ВАСИЛЕМ і ТАРАСОМ
сина — ВІТАЛІЯ з дружиною ЕЛЛОЮ та внуком ФЕДОРОМ

Ділимося болючою і сумною вісткою з родиною і приятелями, що в четвер, 4-го березня 1993 р. по тяжкій і довгій недузі, на 83-му році життя відійшла у вічність

наша найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ І СЕСТРА

бл. п.

Марія Дейчаківська
з дому Люхнич

уроджена в Ґодах, повіт Коломия, Україна.

Похоронена у місті Венис, Фльорида 9-го березня 1993 р.

У глибокому смутку:

муж — БОГДАН
дочки —
ВІРА
МАРТА КОНКІ з чоловіком ВЕЙНОМ
внуки — МАРКО, ТАНЯ І ХРИСТИНА
сестра — ОЛЬГА ГАНУШЕВСЬКА з чоловіком СТЕПАНОМ і синами з родинами
шваґрові —
МАРІЯ ДЕЙЧАКІВСЬКА-ВАЛЬКО (в Україні)
ІРИНА ДЕЙЧАКІВСЬКА-МАЛАЩУК із синами і донькою та родинами
кузен — д-р МИКОЛА ДЕЙЧАКІВСЬКИЙ з дружиною НАДЕЮ і синами з родинами
кузинка — СТЕФА ГУРКО з родиною
близька і дальша родина в Україні, Америці і Канаді

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

1008 Betsy Court, Venice, Fla. 34293. Tel.: (813) 493-9601

Замість квітів родина просить складати пожертви на Фонд Катедр Українознавства в Гарварді.
Harvard University - Ukrainian Studies Fund
1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138

У 80-ліття д-ра Ю. Мовчана

Д-р Юліян Мовчан є свого роду унікальною людиною, який дуже рідкісно зумів поєднати професію лікаря з талантом публіциста і письменника. Він якраз і починає нове десятиліття свого плодовитого та творчого життя і ще вповні духовних та фізичних сил і спроможностей.

Варто згадати таких визначних лікарів, які також виявили свої письменницькі таланти в різних аспектах, як Юрій Липа, Зощук, Качалуба, Осінчук та сьогодні активний Пундій. В 1946—1986 рр. д-р Мовчан опублікував коло 1,575 наукових праць, статтей, репортажів і розвідок на медичні та різні літературно-політичні теми, як українською так і англійською мовами. Він написав і видав 8 цікавих книжок, як наприклад, „Що варто б знати", „Записки лікаря", „Мої подорожі довколо світу", „Антисемітизм", „Незабутнє і непрощене". Д-р Мовчан диспонує широким і різноманітним діяпазоном тематики та має вроджене легке перо. Його твори і статті читаються з захопленням, цікавістю і, так би мовити, „одним віддихом". Як людину, д-ра Мовчана ціхують такі шляхотні прикмети, як працьовитість, обов'язковість, загальне знання, товариськість, тонкість та чутливість на чужі кривди, він є любителем клясичної музики та щирим українським патріотом.

Д-р Мовчан зі своєю дружиною Оленкою (з дому Скібіцька) любили подорожувати. Вони з'їздили майже цілий світ і він ці подорожі опісля описував яскраво та повчально у своїх споминах у різних часописах. Подружжя Мовчани мають дві доні і четверо внуків. У книзі „Незабутнє і непрощене" він описує страшну духовну і фізичну руйнацію нашого села під большевицьким пануванням та горе і злидні України. З

Д-р Ю. Мовчан.

болем і відчаєм написані і проілюстровані рядки про розстріляного батька та вмираючу матір. Ця книжка, як й інші, мають незабаром бути перевидані в Україні.

Д-р Юліян Мовчан народився 19-го лютого 1913 р. в селі Зороків Черняхівського району на Житомирщині. Щоб уникнути депортації з родиною в Сибір, в 1930 році він сам втікає до Харкова. Дуже тяжко доводилося пробиватися молодому самітньому хлопцеві крізь тяжке життя і невигоди та ще до того у вічній тривозі перед арештом і вивезенням в сибірські тайги. Спочатку працював робітником на фабриці „Червона нитка", а потім, як здібний, інтеліґентний юнак переходить на працю в ляборaторію, а потім стає секретарем фабрики. У 1932 році, працюючи, він почав студіювати журналістику на вечірніх курсах у Харківському інституті журналістики, який закінчує успішно в 1935 році. Але з причини його „куркульського" походження, НКВД почало твердо йому ставати на ноги і переслідувати. Щоб загубити сліди по собі, він часто змінює місця праці та врешті приходить до переконання, що не може далі кривити душею і писати проти свого сумління. І тоді рішається студіювати медицину на психоневрологічному факультеті Другого Харківського медичного інституту. По закінченні чотирирічного курсу висилають Мовчана на двомісячну практику до Львова.

Вибух німецько-совєтської війни 22-го червня 1941 р. змінив ґрунтовне життєвий шлях Мовчана і він переставив себе на нові рейки. Він залишається у Львові і закінчує студії медицини в 1943 році у Львівському медичному інституті вже за німецької окупації. Спочатку працює лікарем в львівських шпиталях під керівництвом славного, світової слави проф. д-ра Панчишина, а опісля в шпиталях Тернополя, Сколього та Нового Самбора. З приходом совєтської влади в 1944 році д-р Мовчан разом з родиною та тисячами втікачів подався на Захід і якийсь час працював лікарем у Братиславі на Словаччині, а згодом в місті Мелк в Австрії. У 1945 році став на працю таборового лікаря в Ляймі біля Мюнхену. В 1949 році прибув до ЗСА і працював у різних шпиталях. В грудні 1952 року нострифікував свій лікарський диплом. Після того переїхав до стейту Огайо. Працював в індустріяльній клініці міста Клівленду, а відтак переходять на власну приватну практику в містах Малінта і Оквуд. Від 1960 року працює в Македонії, містечку біля Клівленду, аж до переходу на пенсію і до сьогодні.

За свою прикладну професійну лікарську працю та моральну і етичну настанову в 1964 році Медичне Товариство Сумітського Відділу нагородило д-ра Мовчана спеціяльною почесною грамотою, а в 1983 році Українське Лікарське Товариство Північної Америки (УЛТПА) нагородило його також почесною грамотою як заслуженого лікаря і продуктивного та талановитого письменника і журналіста. Д-р Мовчан є також членом Об'єднання Українських Письменників „Слово" і італійської Академії. Його письменницький дебют датується ще 1927 роком, коли він як 14-літній хлопчина дописує під псевдонімом С. Мурашка в часописі „Радянська Волинь". В 1935 році в Харкові надрукував оповідання „Випадок", а в 1939 році оповідання „Світанок", „Скарб" і „Несподіване". В 1943 році друкує оповідання „Поцілунок", а в 1952 і 1953 роках — „Іспит Івана Бовкуди", „Як я попав до психіятричної лікарні" і „Оселедець і панна Стефця". Д-р Мовчан є частим дописувачем до нашого популярного щоденника „Свобода", а в його статтях проявляється талант, логічне пов'язання думок і гарний стиль. На його видані книжки і статті появилося досі 22 рецензії визначних науковців і знатоків.

У 80-ліття ювілею його багатогранного і нелегкого життя та у 65-ліття літературно-публіцистичної творчості думаю, що буду речником знайомих, приятелів, читачів та пацієнтів, якщо побажаю йому працювати продуктивно ще довго на многі і благі літа!

Д-р Володимир Боднар

Доля української наукової мови в наших руках

Свартмор. Па. (О. Біланюк). — Наша доба позначається небувалим впливом техніки та науки на судьбу суспільства. Російські великодержавні шовіністи добре розуміли, що без окремішньої української наукової мови ми, українці залишимося нацією другорядною. Так почався жорстокий наступ на українську інтелектуальну самобутність. Російські імперіялісти та їхні вислужники малороси-яничари довели до того, що, не зважаючи на омріяну незалежність, в Україні все ще майже зовсім немає наукових журналів українською мовою і що велика частина високої технічної освіти все ще ведеться мовою російською.

Тому що на фізиці опирається велика частина точних наук, Президія Академії Наук України (АНУ) весною 1992 році схвалила створення п'ятитомної „Енциклопедії фізики", як один з важних чинників для українізації наукової мови в Україні. Треба підкреслити, що Міжнародне Енциклопедичне Бюро (МЕБ) АНУ рішило, що в основному правопис і назовництво енциклопедії будуть опиратися на виданому 1932 році в Харкові „Словнику фізичної термінології" В. Фаворського, та на „Правописнім словнику" Г. Голоскевича. Ціллю МЕБ АНУ є відросійщення українського назовництва і правопису та усунення з української наукової мови такого невігластва, як Хокінг, де треба Гокінґ, або Ейнштейн, де треба Айнштайн.

В українській пресі в Україні і в діяспорі вже було висловлено глибоке признання таким західнім жертводавцям на проєкт „Енциклопедії фізики", як д-р Б. Запутович, Стефанія Букачевська-Пастушенко та Канадська Фундація Українських Студій. Ряди тих, що розуміють, як важною для українізації науки і техніки в Україні буде україномовна „Енциклопедія фізики", поповнилися Оленою Кохановською, яка зі своїх скромних ощадностей пожертвувала 1,000 дол. на фонд „Енциклопедії фізики".

Потреба якнайскоріше дати студентам і викладачам в руки енциклопедії та словники української наукової мови є пекуча, бо без пов'язання духовості з науковим інтелектом доля українського народу буде безперспективною. МЕБ АНУ закликає громадянськість української діяспори допомагати у цьому ділі. Датки слід слати на адресу касира. Prof. Jurij Darevych, Dept. of Physics, York University, Downsview. Ont. M3J 1P3. Canada. Чеки проситься виписувати на „Ukrainian Encyclopedia of Physics".

Пам'яті патріота-державника

23-го січня 1993 на 58-му році трудолюбного життя перестало битися серце мґра Миколи Липовецького — відданого сина ідеї самостійности і незалежности України, яку в свій час (1917—20 рр.) так чинно захищав його батько, св. п. Василь Липовецький — генерал армії УНР. Микола, народившись поза Україною, в юнацьких роках і до кінця свого життя йшов слідами свого батька.

З Миколою Липовецьким я познайомилася в липні 1984 року на XIX Сесії УНРади. Про нього розповідав мені мій чоловік, св. п. мґр Євген Оборонів, співпрацюючи з ним в правничій комісії при ДЦУНР як її голова. Євген завжди окреслював Миколу, як одного із взірцевих молодих патріотів, який вирізнявся дуже позитивно своєю працею і посвятою для України. І тут хочу дещо пригадати із зустрічей з ним на зборах Уряду УНР, очолюваним тоді проф. Яр. Рудницьким, в яких я брала участь як рекордова секретарка-протоколянтка, покликана на це становище св. п. Миколою Лівицьким — президентом УНР. Микола в той час був заступником голови Уряду УНР в Торонто. Як правило, він був завжди присутній на всіх зборах. І тут дозволю собі повторити дещо із слів настоятеля катедри Св. Володимира в Торонто о. прот. Петра Бублика: „Микола Липовецький завжди приходив до церкви. Стояв по лівій стороні і щиро молився. Він ніколи багато не говорив..."

Те саме і я хочу повторити. Пригадую, як на зборах уряду він також завжди стояв і пильно слухав зборів. А наколи брав участь у дискусіях і часом на прохання голови уряду (1980—1989 рр.): „Пане Миколо! Може Ви щось скажете в цій справі?" (а справ було дуже багато) — Микола Липовецький завжди висловлював свою думку або опінію в такий культурний спосіб, що це ніколи не викликало непорозумінь і пониження присутніх колеґ. На мою думку, це є найкраща прикмета людини, чим відрізнявся Микола Липовецький. Своєю прямолінійністю, толерантністю, вихованням він завжди старався привести усе до згоди. За п'ять років моєї співпраці з ним я ніколи, ні разу не чула з його вуст підвищення голосу супроти своїх колеґ.

25-го січня 1992 на прощальній Панахиді у похоронному заведенні у своєму прощальному слові о. прот. Петро Бублик сказав так: „Великою кількістю оцих квітів ви, присутні, виявили свою любов до покійного Миколи і він залишиться у ваших серцях, яким ви його знали і вудчували". Не одна сльоза проронилася у присутніх друзів, колеґ і співпрацівників, які прийшли віддати останній поклін своєму другові.

День 26-го січня 1993 року був днем відходу у далеку дорогу Миколи Липовецького. Після прощальної Панахиди похоронна процесія прибула на цвинтар Київ в околиці Оаквиль. В сослужінні о. прот. П. Бублика і запрошеного о. д-ра Біланюка, який зробив знак трираменного хреста на труні піском, привезеним із берегів Дніпра, в глибокому смутку, при співі „Чуєш, брате мій!", присутні і родина прощали мужа, батька, і приятеля. Жалібне слово над могилою виголосив Микола Плавлюк — президент ПУН.

На запрошення родини присутні прийшли до будинку Культурного Центру на тризну недалеко від цвинтаря, якою провадив д-р Олег Романишин. Дехто із присутніх своїми споминами, дуже цікавими, глибокими і щирими (часом переривалися сльозою) згадували свого не тільки приятеля, але й активного члена української громади діяспори, а саме: головний суддя адвокат Терлецький, д-р Олег Романишин — редактор „Гомону України", ред. Андрій Григорович — президент Т-ва Українських Бібліотекарів Канади, інж. Петро Крамаренко — колеґа і співпрацівник в ДЦУНР, Арсен Степанюк — від фундації ім. Симона Петлюри, Тетяна Носко-Оборонів — від Бюро Української Інформації і Етнічної Преси (Монтреаль).

У своєму заповіті св. п. Микола Липовецький просив складати і далі пожертви на Фундацію ім. Симона Петлюри, яку він так чинно очолював. Було зібрано 1.503.87 дол., як нев'янучий вінок в його пам'ять.

Отак громада Торонто і з-поза нього попрощала навіки вірного сина Української Церкви і народу!

Тетяна Носко-Оборонів

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

Д-р МИД ҐАРБОВСЬКИЙ БОГДАН член УНС Відд. 484-го ім. Тараса Шевченка в Ютика, Н.Й. помер 21-го серпня 1992 року на 85-му році життя. Нар. в 1907-му році в Свидник-Турка — Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Роману, доньку Ольгу Величко, внуків Богданну Яримак з мужем Андрієм, Юрія Величко з дружиною Керол, Богдана Величко, правнуків Андрійка, Юрчика і Михасика, сестру Ярославу Робій з родиною та брата д-ра Ореста Ґарбовського з родиною, та ближчу і дальшу родину в ЗСА й Україні. Похорон відбувся 22-го серпня 1992 року на укр. католицькім цвинтарі в Вайтсборо, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Володимир Крон, секр.

АНДРІЙ ХОМА член УНС Відд. 350-го Т-ва ім. св. арх. Михаїла в Стемфорді, Конн. помер 15-го вересня 1992 року на 75-му році життя. Нар. 1917 року в Стемфорді, Конн. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину Маґдалину, синів Андрія і Петра; доньок Каролину Хому і Катерину Стуарт, братів Рассела і Петра; сестру Ґеню Вахновську і двох внуків. Похорон відбувся 18-го вересня 1992 року на цвинтарі св. Йоана в Даріен, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!

Тома Фінів, секр.

ЄВГЕН КОРОПЕЦЬКИЙ член УНС Відд. 179-го Т-ва св. Володимира в Сейнт Луїз, Мізурі помер 29-го серпня 1992 року на 81-му році життя. Нар. 1910 року в Дубецьку, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Ліду, дітей Ореста, Ірму і Марту; внуків Емілію, Єву, Миколу, Сергія, Івана і Михайла; сестер Ірину і Лесю. Похоорон відбувся 2-го вересня 1992 року на цвинтарі Кальварія в Сейнт Луїз, Мізурі.

Вічна Йому Пам'ять!

Наталія Шуя, секр.

МАРІЯ ДЕМИДЧУК—ЧУЧМАН колишня головна радна УНС член Відділів 293-го в Брукліні, Н.Й. і 442-го в Торонто, Онт. померла 14-го вересня 1992 року на 91-му році життя. Нар. 28-го січня 1901 року в селі Горачець (Чесанів), Україна. Членом УНС стала 1936 року. Залишила у смутку дочки Софію і Олену, синів Василя і Йосифа. Похорон відбувся 17-го вересня 1992 року на цвинтарі Бічвуд в Торонто, Онт.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ВОЛОДИМИР ДЕМКО член УНС Відділу 102-го Т-ва ім. свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо помер 11-го серпня 1992 року на 73-му році життя. Нар. 19-го травня 1919 року Клівленді, Огайо. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку дружину Люсі, дочку Люсі Крісінджер, внука Кайл Кріссінджер, брата Івана і сестру Мері Поллак. Похорон відбувся 15-го серпня 1992 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Бобечко, секр.

ГЕРРІ ПЕРЕЦ член УНС Відд. 125-го Т-ва ім. Благовіщення Пр. Діви Марії в Чикаґо, Ілл. помер 2-го серпня 1992 року на 76-му році життя. Нар. 1916 року в селі Белзець, Золочів, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, сина Михайла і дві внучки. Похорон відбувся 7-го серпня 1992 року на цвинтарі Елмвуд Парк в Елмвуд Парк, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Ґльорія Пашен, секр.

ТЕОДОР ДАВИДОВИЧ член УНС Відд. 473-го Т-ва ім. сот. Ю. Головінського в Монтреалі, Канада помер 1-го вересня 1992 року на 96-му році життя. Нар. 1896 року в Тернополі, Україна. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку сина Ігоря, дочки Олександру й Ірину, внучку Аріяну Вітенко з мужем Юрієм Дубицьким і дві внучки Раїсу й Устину. Похорон відбувся 3-го вересня 1992 року на цвинтарі Кот де Неж в Монтреалі, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Віра Баніт, секр.

АННА ВОВК член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й. померла 26-го липня 1992 року на 66-му році життя. Нар. 1926 року в Німеччині. Членом УНС стала 1961 року. Залишила у смутку мужа Стефана, сина Богдана і дочки Гелен й Ірену з родинами та ближчу і дальшу родину в Німеччині й Америці. Похорон відбувся 29-го липня 1992 року на цвинтарі Св. Хреста в Сан Дієґо, Каліфорнія.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

ЗЕНОВІЙ МАЛАНЧУК член УНС Відд. 173-го Т-ва ім. св. Володимира у Вільмінґтоні, Дел. помер 24-го вересня 1992 року на 82-му році життя. Нар. 1910 року у Волчківцях, повіт Збо́рів, Україна. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку сестри: Ірену Щербу, Славу Дядичу, Наталію Чайківську в Україні, братанницю Лесю Мацьків, сестрінка Євгена Щербу та дальшу родину. Похорон відбувся 28-го вересня 1992 року з церкви св. Михаїла в Дженкінтавн на цвинтар Ловн'ю у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Щерба, секр.

ПАВЛО Р. СВЕДА член УНС Відд. 183-го Т-ва ім. Івана Мазепи в Дітройті, Миш. помер 1-го вересня 1992 року на 74-му році життя. Народжений в Когоз, Н.Й. Членом УНС став 1965 залишив у смутку дружину Лоретту Вітті Сведа, дочку Деніс А. Мендаза; пасербів Роберта і Віліяма Шорт. Похорон відбувся 4-го вересня 1992 року на цвинтарі Мт. Гоуп в Лівонія, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Катерина Е. Назарк, секр.